

พร่องน้ำในโอ่ง

นพ.อนุวัฒน์ ศุภชติกุล
สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

ปี 2549 เป็นปีที่น้ำท่วมหนักเป็นพิเศษ บ้านของอาจารย์โกเมรอยู่ในทุ่งมะขามหย่อง จังหวัดอยุธยา ซึ่งพื้นที่จำนวนมากกลายเป็นแก้มลิง รongรับน้ำเพื่อกันไม่ให้ น้ำท่วมเขตเศรษฐกิจของกรุงเทพ เป็นเวลาหลายวันมาแล้ว ที่น้ำท่วมบ้านอาจารย์โกเมร ต้องยกคันดิน ข้างถนนหน้าบ้านเพื่อทำเป็นที่จอดรถ แล้วใช้เรือเป็นพาหนะระหว่างบ้านกับถนนหน้าบ้าน ระยะทาง 20 เมตร แต่ในวันที่จะเดินทางมาเชียงใหม่ เส้นทางจากถนนหน้าบ้านออกมาที่ถนนใหญ่ก็ถูกน้ำท่วมสูงจนเครื่องดับ ต้องให้ช่างมาช่วยจัดการ

ระหว่างกินข้าวต้มชาววังที่หน้าโรงแรม ผมก็ถามอาจารย์โกเมรว่าจัดการกับเรื่องน้ำท่วมอย่างไร อาจารย์โกเมรบอกว่าที่บ้านจะมีโอ่งน้ำฝนอยู่ 4 ใบซึ่งสามารถใช้ได้ตลอดปี เอาน้ำฝนมาใส่เครื่องกรองก็สามารถใช้ได้ พอรู้ว่าจะท่วมก็จะไปพร่องน้ำในโอ่ง คือตักน้ำในโอ่งจำนวนหนึ่งเก็บไว้บนบ้าน ให้เหลือน้ำในโอ่งที่ระดับคอ เอาพลาสติกปิดปากโอ่งเพื่อกันน้ำเข้า มัดด้วยลวดอย่างดี ปิดฝา พอ น้ำท่วมโอ่งได้ระดับหนึ่ง โอ่งจะเริ่มขยับลอยตัว ก็จะเอาเชือกมา ล่ามโอ่งไว้กับเสาบ้าน ล่ามได้ไม่ยากเพราะโอ่งมีหูให้ร้อยเชือกอยู่แล้ว คราวนี้น้ำจะท่วมสูงเท่าไรก็ไม่ต้องกลัว เพราะโอ่งจะลอยตัวตามระดับน้ำขึ้นมา

ผมฟังแล้วก็รู้สึกทึ่งในภูมิปัญญาแต่ดั้งเดิมอันนี้ ถ้าไม่พร่องน้ำในโอ่ง โอ่งก็จะหนักเกินไป ถ้าน้ำท่วมสูง โอ่งก็จะจมน้ำ ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้ แม้ น้ำท่วมจะลดแล้ว น้ำในโอ่งก็ปนเปื้อนไปด้วยเสียแล้ว การทำให้โอ่งน้ำเบาตัวด้วยการพร่องน้ำในโอ่ง ทำให้โอ่งลอยตัวตามระดับของน้ำที่กำลังท่วมอยู่ เราเพียงคอยพยุงอย่าให้โอ่งน้ำลอยไปห่างจากตัวบ้านเท่านั้น

ผมนึกถึงทีมงานต่างๆ ในโรงพยาบาล เมื่อเผชิญกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่กดดันทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างปกติสุข ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพได้ตามที่คาดหวัง แล้วเกิดความเครียด เกิดความทุกข์ งานที่เคยทำได้ก็กลับไม่ดี ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพที่เคยมีอยู่ก็กลับกระเจิดกระเจิงหายไป เปรียบเสมือนว่าเราพยายามเก็บน้ำในโอ่งของเราไว้ทั้งหมด แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากน้ำที่พยายามเก็บไว้ หากเราจะพร่องน้ำในโอ่งของเราเสียบ้าง เอาความคาดหวังของเราไปเก็บไว้บนบ้าน ปล่อยให้โอ่งน้ำของเราลอยตัวได้ตามสถานการณ์ แต่ยังคงคล้องโยงตัวเราไว้กับอุดมการณ์และค่านิยม เราก็จะสามารถใช้

ประโยชน์จากน้ำหรือความสามารถในตัวของเราได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อน้ำลด สถานการณ์ต่างๆ
เอื้ออำนวย เราก็เติมน้ำในโอ่งให้เต็ม ทำงานได้เต็มศักยภาพของเรา

เรามาฝึกที่จะรู้จักพร่องน้ำในโอ่งกันเถอะ ถ้าเกิดสถานการณ์น้ำท่วม
แต่หากไม่มีน้ำท่วม ก็อย่าไปคิดว่าโอ่งให้เกิดความเดือนร้อนโดยไม่จำเป็น

โรงแรมลานนาพาเลซ 2004 ห้อง 706

2 ตุลาคม 2549 6.47 น.